

LAUSUNTO

22.10.2024

Eduskunta

Talousvaliokunta

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rakentamislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 101/2024)

Paikallisvoima ry tukee Energiateollisuus ry:n ja Helen oy:n lausuntoja Rakentamislain muuttamisesta koskien kaukolämmön päästölaskentaa rakennusten ilmastaselvityksessä, josta tullaan säätämään lain linjauksiin perustuen valtioneuvoston asetuksella. Hallituksen esityksen mukaisen, tasasuuruisen ja hyvin konservatiivisen kansallisen päästökertoimen (CO2data.fi) soveltaminen kaikkeen kaukolämpöön ei vastaa todellisia päästöjä eikä kannusta rakennuttajia käyttämään päästötöntä kaukolämpöä.

Suomen kaukolämpö on tällä hetkellä yli 80 prosenttisesti päästötöntä ja Paikallisvoiman yhtiöllä lukema on yli 90 prosenttia. Kaukolämpöverkkojen kautta päästövähennyksiä on voitu skaalata nopeasti tuottamalla kaukolämpöä sähköllä, teollisilla lämpöpumpuilla ja uusiutuvilla polttoaineilla. Rakennuttajat ja kiinteistökehittäjät käyttävät jo nyt hiilijalanjälkilaskennassaan laajasti kaukolämpöverkkojen todellisia, verkkokohtaisia päästötietoja, jotka ovat helposti saatavilla (esim. klpaaistolaskuri.fi).

Mainittuun ongelmaan on kiinnitetty toistuvasti huomioita elinkeinoelämän ja erityisesti energiasektorin toimesta Rakentamislain eri valmisteluvaiheissa. Hallituksen esityksessä tämä kritiikki sivuutetaan toteamalla vain, että "asetusvalmistelua koskien on linjattu, että rakennusten hiilijalanjäljen laskennassa voidaan käyttää ainoastaan kansallisia energiaskenaarioiden päästöjä, jotka on esitetty kansallisessa päästötietokannassa." Virkamiesvalmistelussa verkkokohtaisten päästötietojen käyttö ilmastaselvityksessä on torjuttu muun muassa siksi, että ne tuottaisivat rakennuksen elinkaari päästöihin liian suuren vaihtelun, jolloin rakennuttajan kannustin toteuttaa päästövähennyksiä esim. materiaalivalinnoillaan poistuisi, jos rakennus käyttäisi päästötöntä kaukolämpöä. Tuntuu erikoiselta, että lämmityspäästöjen dominanssin eliminoimiseksi ne vääristetään kaikille rakennuksille tasasuuruiseksi. Jos verkkokohtaisten päästöarvojen käyttäminen on jostakin syystä mahdotonta, olisi parempi irrottaa energiapäästöt hiilijalanjälkilaskennasta eikä säätä ohjausta, joka käytännössä poistaa päästöttömän kaukolämmön uusien rakennusten lämmitysvalikoimasta.

On siis huomattava, että asetus rakennusten ilmastaselvityksestä ei ole vain tekninen säädös, vaan se tulee voimakkaasti ohjaamaan rakennusten energiavalintoja. Asetuksen energiapäästöjen naulaaminen hallituksen esityksen mukaisesti kiinni vain kansallisiin päästökertoimiin luo jarrun kaukolämmön päästöjen vähentämiselle, puhumattakaan siitä kilpailuvääristymästä, minkä se aiheuttaisi puhtaalle kaukolämmölle.

Toivomme vakavasti, että eduskunta edellyttäisi, että ilmastaselvityksessä mahdollistettaisiin myös muiden, todennettujen päästötietojen käyttö, tai vähintäänkin viranomaiset velvoitettaisiin kehittämään kansallista päästötietokantaa kaukolämmön osalta paremmin todellisuutta vastaavaksi jo olemassa olevaa dataa hyödyntäen.

Kunnioitavasti,

Toivo Hurme
Toiminnanjohtaja
Paikallisvoima ry